

Konzultace zúčastněných stran o politice soudržnosti jako klíčovém motoru pro dosažení cílů a reforem EU¹

Kdy: 30. 1. 2025

Shrnutí: Ve čtvrtek 30. ledna proběhlo setkání zúčastněných stran uspořádané Evropským výborem regionů. Konzultováno bylo stanovisko výboru s názvem Politika soudržnosti jako klíčový motor pro dosažení cílů a reforem EU. Setkání vedla zpravodajka Isabelle Boudineau, členka Regionální rady Nové Akvitánie (Francie). Diskuse byla vedena o tom, jak posílit výkonnostní přístup politiky soudržnosti při zachování jejích základních principů, jako jsou sdílené řízení, víceúrovňové vládnutí, partnerství a územní přístup. Celkově šlo o užitečnou diskusi, která přispěla k formulaci doporučení ohledně propojení investic a reforem v budoucím směřování programu politiky soudržnosti.

Moderátor: zpravodajka **Isabelle Boudineau**, členka Regionální rady Nové Akvitánie (Francie), členka Strany evropských socialistů (PES)

Zpravodajka předem navrhla tematické oblasti a otázky, které se během konzultace budou probírat, zde je jejich výčet:

1. Politika soudržnosti a Evropský semestr

- Jak hodnotíte propojení mezi politikou soudržnosti a Evropským semestrem v současném programovém období 2021-2027?
- Jak hodnotíte zapojení místních a regionálních autorit (LRA) do tohoto procesu? Jakým způsobem Evropský semestr zohledňuje teritoriální potřeby?
- Jak by mohl být posílen vztah mezi politikou soudržnosti a strategickým rámcem EU pro reformy, aniž by byly ohroženy základy politiky soudržnosti?

2. Plánování programů a implementace založená na výkonnosti

- Byla dle vašeho názoru opatření zavedená v politice soudržnosti na posílení programování a implementace zaměřeného na výkonnost úspěšná?

¹ Stakeholders Consultation on Cohesion policy as a key engine in achieving EU goals and reforms

- Jaké máte zkušenosti s aktuálním systémem? Jsou zde nějaké problémy nebo nekonzistence, které je třeba řešit? Jak byste tento systém zjednodušili?
- Co byste navrhli pro další rozvoj orientace na výkonnost, při zajištění, že priority a potřeby LRA jsou adekvátně zohledněny?
- Je relevantní a koherentní spojit měření výkonnosti politiky soudržnosti s implementací reforem?
- Jaká by měla být role LRA při identifikaci, návrhu, programování, implementaci, monitorování a hodnocení reforem a investic?

3. Tvorba rozpočtu založená na výkonnosti (mechanismus dodávky) + absorpce rozpočtu

- Jaké máte zkušenosti s využíváním těchto nebo jiných nástrojů tvorby rozpočtu založeného na výkonnosti?
- Existují nějaké překážky, které vám zabránily použít FNLC/SCO při implementaci programů politiky soudržnosti?
- Jaké máte zkušenosti s aktuálním systémem, který již vychází z ukazatelů a stanovení částečných a konečných cílů?

4. Další návrhy

- Jaká jsou hlavní rizika (re-)centralizace (příklad implementace RRF)?

Úvodní slovo zpravodajky Isabelle Boudineau a cíle diskuse

- Posílení výkonnostního přístupu politiky soudržnosti při zachování jejích základních principů
- Propojení investic a reforem v budoucím směřování programu politiky soudržnosti
- Zajištění efektivního zapojení regionálních a místních orgánů do implementace evropských reforem
- Hledání rovnováhy mezi výkonnostním přístupem a regionálními potřebami

Jednotlivé tematické oblasti a reakce zúčastněných stran

1. Politika soudržnosti a Evropský semestr

- Maďarský zástupce:

- Evropský semestr má přímý vliv na evropské regiony, ale jeho implementace je stále problematická
- Problém – fondy nejsou dostatečně využity na bydlení a odpadové hospodářství kvůli omezenému dopadu Evropského semestru
- Místní samosprávy čelí složité administrativě, která komplikuje přístup k finančním prostředkům

- Německý zástupce:

- Princip partnerství je klíčový, ale místní samosprávy potřebují více času a kapacit na konzultace
- Evropský semestr by měl více zohledňovat potřeby regionů, zejména v oblasti inovací a digitalizace
- Propojení mezi národními a regionálními přístupy k Evropskému semestru stále chybí

- Reakce zpravodajky:

- Regiony musejí mít hlas v přípravě programů, aby reformy odpovídaly jejich kompetencím a autonomii.
- Je nutno zajistit, že reformy budou odpovídat regionálním potřebám a nebudou jen pouze centrálně nařízené vládou.
- Důležité je posílit komunikaci mezi Evropskou komisí a regionálními správami.

2. Plánování programů a implementace založená na výkonnosti

- Slovenský zástupce – Prešov:

- Význam teritoriálního přístupu pro efektivní realizaci politiky soudržnosti
- Malé regiony nemají kapacity, jako ty velké regiony, na implementaci náročných reforem, a proto je potřeba posílit jejich finanční a technickou podporu
- Nedostatečné propojení mezi strukturálními fondy a RRF ztěžuje dlouhodobé plánování investic

- Zástupce z Bádensko-Württemberska:

- Podporuje výkonnostně orientovaný přístup, ale platby musí být smysluplně nastaveny
- Řešení přeshraničních aspektů je klíčové, zejména pro oblasti, kde jsou rozdíly v infrastruktuře výrazné, je nepředstavitelné, že by programy jako Interreg již nefungovaly
- Návrh: vytvoření regionálních poradních komisí pro lepší koordinaci fondů a investic

- Reakce zpravodajky:

- Politika soudržnosti není krizová politika, ale dlouhodobá strategie, která musí reflektovat skutečné potřeby regionů
- Důraz na zapojení místních expertů a podnikatelů do diskuze o budoucím nastavení financování

3. Tvorba rozpočtu založená na výkonnosti + absorpce rozpočtu

- Italský zástupce:

- Regiony čelí různým výzvám, a proto je nutné přizpůsobit financování jejich potřebám
- "One-size-fits-all" přístup nefunguje a je třeba více flexibility v přerozdělování fondů

- Návrh: zavést mechanismus, který umožní rychlé uvolnění financí v krizových situacích
- **Slovenský zástupce – Prešov:**
 - RRF je založen na reformách EU, ale v podmínkách Slovenska není plně realizovatelný
 - Teritoriální přístup je nezbytný pro efektivní čerpání fondů
 - Důležité je zlepšit spolupráci mezi centrální a regionální správou při plánování projektů
- **Reakce zpravodajky:**
 - Je nutno vyřešit geografické rozdíly, aby byly reformy efektivně implementovány
 - Existuje riziko, že některé regiony budou v přístupu k financím znevýhodněny, pokud se nezohlední jejich specifické podmínky

4. Další návrhy a závěry

- **Zástupce UNIFE (Sdružení evropského železničního zásobování)**
 - Investice do veřejné dopravy jsou klíčové pro snižování regionálních rozdílů
 - RRF by měla být výkonnostně založená, ale je třeba zvážit specifikace jednotlivých sektorů, aby prostředky nebyly neefektivně přerozdělovány
 - Návrh: zavedení lepších ukazatelů pro monitorování efektivity projektů
- **Španělský zástupce:**
 - Turismus je klíčovým faktorem regionálního rozvoje a měl by být silněji zohledněn v kohezní politice
 - Je nutné vytvořit flexibilnější modely financování, které umožní dlouhodobé investice do udržitelného cestovního ruchu

- Je nutná revize podmínek pro spolufinancování, aby menší regiony měly rovný přístup k fondům
 - Nutnost zahrnutí demografických výzev do politiky soudržnosti
 - Financování zdravotnických zařízení, zejména v odlehlých oblastech, musí pokračovat
- **Reakce zpravodajky:**
- Zlepšení administrativních procesů je nezbytné pro zvýšení absorpční kapacity
 - Reformy musí odrážet skutečné potřeby jednotlivých území